

Bécsből, Kedden, Október 17-dikén, 1820.

Spanyol Ország.

A' Cortesek tanácskozásának folytatása. — September 17-dikén azt a' kérdést terjesztette Isturicz a' Ministerium' elejébe, hogy: micsoda köze van Spanyol Országhoz annak a' Szövetségnek, a' melly most Európában Szent Szövetség' nevezete alatt áll-fenn? — a' melly kérdésre olly feleletet kapott a' külső dolgokra ügyelő Ministeriől: hogy a' Spanyol Országlószék semmi ilyen Szövetségről nem tud semmit, és hogy Spanyol Ország' minden feanálló Kötésinek egyedül csak az Utrechti Kötés a' fundamentuma, a' melyben semmi politikai vélekedésekről és efféle tekintetekről emlékezet nincsen.

A' Sept. 18-dikán tartott ülésben a' Spanyol pénzekről tanácskoztak a' Cortesek t. i. hogy a' jövő esztendőben kiadandó pénzek micsoda czimerrel és irással veretessenek. Moreno Güerrának e' volt ezen tárgy eránt való jóvállása: „A' pénzeknek egygyik oldalára a' VII-dik Ferdinandus mej-képe s ennek felébe egy polgári korona illy körülírással tétetessenek: Ferdinandus VII., pater patriae, Hispaniarum Rex a' másik oldalokra pedig két oszlopok közzé, melyek a' Constitúzionális törvényhozásnak támaszúl szolgáljanak, a' Szent Ferdinandus' Nemzeti Rendczimere helyezettőd-

jék. — A' dolog felett való további tanácskozás más ülésre tétetett által.

Ugyan ezen ülésben és még a' huszadikiban is azon Spanyol hazafiak maradékaiknak megjutalmaztatásokról folytak a' tanácskozások, a' kik életjeket ez új időbeli körülállások között a' haza' szabadságáért feláldozták. — Legelőbb is meghatározott a' Vohamonde' jóvállására, hogy Generalis Acevedó, mint ha élne és az armádánál jelen volna, úgy irattassák-be az armáda' laistromába. A' Biztosságnak meghagyatott, hogy készítse-meg az ezen határozásról való végzést, olly megjegyzéssel, hogy a' Vohamonde' Ur' jóvállása nagyon megnyerte a' gyűlésnek helybehagyását. — Az után illy jóvállása olvastatott-fel azon Biztosságnak, melyre a' haza eránt magokat ekképpen érdemesített Spanyolok' megjutalmaztatásának megvizsgálása bizattatott vala: 1) A' Porlier' és Lasci' neveik (ezek mind ketten az Országlószék ellen való öszszeesküvést ölettettek-meg) a' Cortesek' tanácskozó szálájába irattassanak-fel — 2) Kérni kell az Országlószéket, hogy a' tartományoknak ezen emberekre nézve már megtett határozásait erősítse-meg — 3) A' Cortesek' kinyilatkoztatják, hogy a' haza eránt mind azok Hősi módon érdemesekké tették magokat, a' kik a' Constitúzióhoz viseltető buzgóságokért, vagy pedig annak helyreálltatásán való iparkodásokért, halálos büntetést szenvedtek —

valamint színén — 4) Szer azok is, a' kik ugyan ezen ügyért való csatázásban megöltettek. — 5) Ezen személyeknek és azoknak is özvegyen maradt feleségeik, a' kik ugyan ezen ügyért való fogságban vagy számkivettetésben meghaltak, olyan penzióhoz tarthatnak just, a' mennyivel az ő férjeik bírtak, mikor meghaltak. — 6) A' kiknek feleségeik már nem élnek, azoknak fijaik 25 esztendő koráig, a' leányaik pedig egész életjékben just tarthatnak ezen penzióhoz — 7) Ha sem özvegyet, se' gyermekeket nem hagytak hátra, rokonaikra száll ezen penzióhoz való justartás — 8) Ha azon személyek, kik életjüket ezen ügyért feláldozták, tisztséget nem viseltek, az Országlószék ezen esetben is meghatalmaztatik arra, hogy familiáiknak elegendő penziót rendeljen — 9) A' Cortesek' kívánsága általjában az, hogy az Országlószék mind azokat megjutalmaztassa, a' kik a' Constitúcióhoz való hajlandóságért üldözést szenvedtek.

A' Kadixi Politikai Kormányozó Sept. 7-dikén kihirdette, hogy a' Sargahideg felés naponként hatalmasodik; a' Xeresi betegek' laistromát is kiadatta, melyben a' van, hogy Sept. 3-dikától fogva 5-dikéig 19 személyek kapták el ezen mérges nyavalyát, kik közül egy meggyógyult, egy meghalt, a' többinek állapota még bizonytalan volt. Az Anglusok Gibraltár mellett nagyon kemény kordont vontak, mellyen Sept. 1-ső napjától fogva semmi Spanyol Országból menő embert által nem hocsátottak a' meghatározott napoknak a' tisztulás' helyén való eltöltés nélkül. Valamint a' szározon úgy a' hajókon álló strázsák is golyobissal töltött puskával állanak, hogy tüstént agyon löjjék a' ki ezen kordont által akarná lépni. — Ma-

jorka szigetén ellenben egészszen megszűnt a' pestis.

Az eddig volt Kadixi Katonakormányozó Admirális Valdes Hadi Ministeré, s helyébe a' Murciai eddig volt Polgári Kormányozó Odonójú Tamás, az Adalusiai fő Kapitány Odonójú Juan testvére, Kadixi Kormányozóvá, nevezettek.

Murciában, a' Madridi Miscellanea szerént, Sept. 12-dikén fontos özszeesküvésnek kiütését fedezték fel és gátolták meg, az által, hogy a' Dominikánus Barátok' ott lévő klastromának Előjárójit véletlenül meglepték és elfogták; a' Priornál nyomtatásra készen lévő Proklamátziókat találtak meg, mellyeknek arról való hirdetés volt a' foglalatjok: hogy a' Királynak a' maga' ellenségei kezéből lejendő kiszabadittatására s a' Constitúciónak felfordittatására idegen sergek fognak megjelenni. A' Proklamátziók: a' nagy armáda' hadi szállásáról és Sept. 9-dikéről, vagynak dátáltatva. Murcia és Valencia fegyveres csapatok küldettettek széllyel az ezen özszeesküvés' kiágazásai után való vizsgálódásra. — Az elébb elfogattott személyek voltak a' Prior, a' Klastrom' Prokurátora, egy Novitius, s egy Paraszt, ki a' klastromban lakott. Sept. 15-dikére vtrradó éjjel is fogtak még el egy Barátot és egy Tisztet.

Olasz Ország.

A' Romában Pápa ő Szenttsége által Oktober' 2-ikán tartatott Consistoriumban a' Szepesi volt Püspöknek, Cistercita Szerzetbéli Atya Fő Tisztelendő Pyrker László Urnak, mint Velencei Patriarkhának, melyre már az Austriai Cs. Kir. Felség által régebbsen kineveztetett vala, Praeconizáltatása, négy más Olasz Or-

szági Püspökével együtt, szokott Egyházi pompával véghez ment.

A' Pármái Herczegasszony Maria Ludovika ö Felsége, Austriai Cs. Fő Herczegasszony, Bécsbe tett útjából Pármába Október 1-ső napján szerentsésen vizsgálta érkezett.

A' Modenai Herczegségben Sept. 22-dikén következő hirdetés tétett közönséggé: — „A' fő Itélőszék ezeket adhatja mindenknek tudokra: Minthogy az úgynevezett Carbonarik' társaságának néhány Olasz vidékeken való előmenetelesterülése az Országlószekeket ezen társaság' plánumának kinyomozására mármég régebben felindította, 's ezen vizsgálódásokból kijött az, hogy ennek célzása az Országlószekeknek felfordittatása légyen, ámbár hogy a' Fők ezen célzásokat nem minden tagjokkal közöljék is — minthogy továbbá a' Császár és Apostoli Király ö Felsége a' maga Státusaitban ezen társaság' nagyobb elterjedésének meggátoltatására 's gonosz célzásának semmivétetetésére abozalkalmaztatott rendelkezéseket tétett, 's mivelhogy a' csendességnek és rendnek fenntartatása, nekünk is éppen illy nagyon szivünkön fekszik: erre nézve fő Itélőszékünkre bizzuk, hogy a' Carbonarik' társasága által célba vétetett plánumot, mindeneknek meginttetéssek végett tegye közönséggé, 's egyszersmind itt következő Rendelesinket, azért, hogy végrehajtassanak és követtessenek, hirdettesse ki: —

„Mindenek, kik a' Carbonarik' társaságának plánuma felől tudósittatva vagnak, 's abba mind e' mellett is beállanak, a' törvényekben kifejeztetett legnagyobb grádicsú Felségárulási bünt követik-el.
2) Minden, ki a' fenn említett plánum felől tudósittatva lévén ezen társaság' lépéseinek elősegítésében részesül, ehez va-

lamelly segedelemmel viseltetik, vagy pedig a' társaság' tagjait be nem jelenti, ezek által magát ugyan ezen bűnnek részesévé teszi. 3) A' jelenlévő Végzés' kihirdetésének napjától fogvást számlálván magát senki azzal, hogy a' Carbonariknak nyilvánvaló célzások felől tudósittatva nem lett volna, nem mentheti; erre nézve mindenek, a' kik ezen Egygyesületbe beállanak, vagy ennek tagjaival leveleznek, vagy ehez vagy ennek tagjaihoz valami segedelemmel viseltetnek, vagy őket be nem jelentik, Felségárulási első grádicsú bünt követnek-el, 's a' törvényben kifejeztetett büntetéssel büntetnek. Mindazonáltal, ha valaki csak a' bejelentést mulatja-el, a' nélkül, hogy a' büntetelben egyéberánt részt vett volna, ezen esetben csak holtig tartó tömleceztetéssel büntetnek-meg. — 4) Hasonló bünt követnek-el 's hasonló büntetést szenvednek mind azok is, a' kik valamely más akár mi nevű olly Egygyesületbe beállanak, melynek célzása a' Carbonarikéval megegygyez, valamint szintén azok is, a' kik ezen Egygyesületeket elősegéllik és ezeknek tagjaikat, ha előttök esmeretesek, be nem jelentik. 5) Ezen Rendelesben tétett intézetek és nyilatkoztatások által a' fennálló törvényes könyvben találtató törvényeken, mellyek az egyéb tilalmas társaságokat és egyesületeket illetik, semmi csonkulás nem okoztatik. 6) Azok, kik a' feljebb megnevezett Carbonari-társaságba vagy egyéb akár mi nevű de hasonló célzású társaságokba belépven, azután cselekedeteket megbánnyák 's ezen megbánás által indittatván a' társaság' tagjait, annak állatásait, 's próbatételeit, az Országlószekek még akkor bejelentik, nilor azok még titokban vagnak 's mikor azoknak rossz célzásaik még meggátoltathatnak, ezek bizonyossá tétet-

nek affelől, hogy semmi büntetést nem fognak szenvedni és titokban fognak tartani. — 7) Az ilyen bűnök ellen való processus csak summa szerént 's legnagyobb sebességgel folytatatik 's az Apellálásoknak elmellőzésével csak a' fő Itélőszékhez Revisióra való vitetetés által végzetetik-el. Ezen intézeteket és rendeléseket a' fő Itélőszék haladék nélkül ki nyomtattatván 's nagyobb világosságának okáért a' törvényes könyvnek azon cikelyeit, mellyekben ezen tárgyak meghatározotva vagynak, melléjek tétetvén, tegyen olly rendeléseket, hogy Státusainknak minden közönségeikben osztattassanak és hirdettessenek-ki. Költ Modernában September' 20-dikán 1820-ban. —

„Feren cz

„Parísi, Kabinéti Titoknok.

Frantzia Ország.

Státus. Minister Laine a' Közönséges Tanulási Biztosság' Elölülőjévé nevezetett. — A' Bordeauxi Herceg 's az annya Berry K. Hercegné olly jól vagynak, hogy jobban kívánni se' lehetne. Az ablakok alatt most is szüntelen sereggel áll a' nép, melyre nézve a' Princzaszszony' parancsolatjából gyakran megmutatják a' kisedet a' sokaságnak. A' Tisztviselő Karoktól és Rendektől szüntelen érkeznek a' jó szerencsét kívánó Kévettségek az Udvarhoz, a' hol nagy kegyelmességgel fogadtatnak.

B e l g i u m.

Hét Frantzia tiszték, kik az utóbbi felfedeztetett özszeesküvés miatt ide által szöktek 's itt elfogattattak vala, Monsban September' 14-dikén Frantzia Országnak vissza adattattak. Eddig Monsban titokban (au Secret) tartották őket gondviselés alatt, 's a' mondott napon 3 szekereken a' Frantzia határszélelig Belga politziai strázsák szállították, 's ott Frantzia politziai katonák vették által. — Han-

noverában is elfogtak ugyantsak a' Frantzia Országglószék' kívánságára egy Frantzia tisztet 's Párisba küldötték.

P o r t u g a l l i a.

A' Lisbonai Revolúziós Országglószék egy kevés ideig letartóztatta azon hajókat, mellyek a' Revolúciónak ott történt kiütésekor a' kikötőhelyben taláttak, melly rendelése által, mint gondolják, arra czéltott, hogy a' letétetett Régenség által a' Kincstárnak még ott lévő maradványa 's általjában a' Koronának minden felvétetethető Diplomatikai tulajdonai, mellyek három fregátokra felrakattattak vala, Brasiliába el ne küldetethessenek.

Az a' Tralos-Montesi fő Kommandáns, Gróf Amarante, kinek ezen tartományhoz 's az alatta volt katonasághoz intézett Proklamátzióját egygyik előbbeni Ujsagunkban kiadtuk vala, a' vezérlése alatt volt sergektől, kik magokat az Oportói Revolúziós ármádához csatolták, elhagyattatván, Lisbonában passust kért magának, hogy Brasiliába vehesse útját: addig is pedig, míg ezen passust az útnak indulásra való engedelemmel, kezéhez kaphatná, Adjutánsa által engedelmet kéretett a' Gallitziái Spanyol Kommandánstól, hogy mehessen oda és tartózkodhassék ott.

Nagy Britania.

Olly hírt terjesztvén-el némelly Londoni Ujságlevelek, hogy az Anglus Országglószék nagy siettséggel sok lineahajókat és fregátokat készített valamelly külső szolgálatra való kievezéshez, és hogy ezen hajókra sergeket ültetvén-sel, az Európában kiütendő hadakozásból részesülni akart, kihirdette a' Londoni Ministeri Kurir, hogy semmi fegyveres sergeknek hajókra való ültetetéséről nincs szó, és egy linea hajó se' készül a' kievezéshez, 's az egész beszéd minden fundamentom nélkül való hír.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Császár és Császárné ö F.gek Pestet Okt. 9-dikén reggel 8-czadfél órakor hagyták oda ohajtott jó egészségben, 's folytatták útjokat Esztergom felé, a' hova délben érkezvén - meg a' Primási épületbe szállottak - bé 's nagy örvendezéssel fogadtattak. Ugyan ott ebédelvén ö Felségek, ebéd után az Esztergomi Érsek 's Érseki Káptalan' residentziájának ösi helyére való visszatétetetésére nézve megkívántató helyeket 's épületi intézeteket méltóztattak megsemlélni. Kjjeli meghálása is itt lévén ö Felségeknek, estve az egész város megvilágosított, 's más nap jó reggel indultak tovább Nagy Szombath felé.

Antal és Lajos ö Cs. Kir. 's Albert ö Kir. Herczegségek is 9-czedikben hagyták oda Pest városát, 's Posonyon által vették útjokat Holits felé.

Ferdinandus Koronaörökös 's a' testvére Ferencz Cs. Kir. Fő Herczegek, 9-czedikben estve még egyszer megtisztelték a' Pesti theatromot megjelenésekkel, 's 10-dikben reggeli 6 órakor hagyták oda Pestet 's folytatták utozássokat az úgy nevezett Mészárosok útján Holits felé Felséges Attyok után.

Még ide tesszük a' Pesti Magyar Ujságból a' Cs. Felségek' 's Felséges testvéreik' Pesten való foglalatoskodásaikról a' következő jegyzéseket: —

„Ö Cs. Kir. Felsége a' táborozás ideje alatt kiváltképpen a' nagyobb hadi gyakorlatok után különösen kijelenteni méltóztatott a' Katonaságnak jeles gyakorlása, ügyes forgása, és pontos munkálkodása

eránt való megelégedését, kiváltképpen pedig Nemzetünk örömére a' Palatinális, a' Pruszsus Király (Stipsics), Hessen-Homburg, és Liechtenstein Huszár Regimenteknek jeles magok viselete eránt Felséges tetszését. — A' táborozó Katonaság eránt kedvező jó tettekkel méltóztattak kedveskedni Ferdinand Korona Herczeg, és Albert Kir. Herczeg, az ö fő neveiket viselő Regimenteknek elégséges bort ajándékozván. Ö Cs. Kir. Fő Herczegsége a' Nádor Ispány a' Palatinális Regimentbéli Tiszti Karnak az egész táborozás ideje alatt naponként illendő ebédet adatván, a' közlegénységnek pedig eleségbeli segedelmet. — Ö Herczegsége a' Primás a' táborban lévő Katonaságnak általjában 600 akó bort; hasonlóképpen Grassalkovits Herczeg 300 akó bort adatván. — Álmélkodásra méltó volt az a' nagy hadi fenyték, és szép rend tartás, a' mellyet ezen 15 Regimentbéli Vitézetek mutattak, úgy hogy a' szolgálaton kívül alig lehetett a' városban katonaságot látni.

„Ö Cs. Kir. Felségeknek leereszkedését bámulva tisztelte a' Fő Városnak közönsége, midön látná, hogy igen gyakran az Országbeli Fő Urakat Felséges asztaloknál megvendégelni méltóztattak. Ily kegyelemben szerentséjek volt részesülni az Ország Primássának, az Egri Érseknek, a' Püspököknek, a' Carloviczi Érseknek, az Ország Birájának, a' Personalisnak, a' Tárnok Mesternek, a' Fels. Kir. Kamara Praesessének, a' Nemes Vármegyék Fő Ispányinak, Adminstratorainak, a' Fő Dicasteriumok' Elsőbb Tagjainak, némelly más fő Uraságoknak, és Generalisoknak. Ily hódító Felséges Kegyelemmel méltóztattak itléteknak utolsó napját is bérekeszteni, midön Vasárnap válogatott fő személye-

ket megvendégeltek, 's ezek között a' Mélt. Gróf Károlyi Familiának Tutorát Gróf Waldstein Emanuel Kir. Kamarást és a' Grófnét.

„Ő Cs. K. Felsége a' tisztelt Gróf Tutor eránt igen kedves kinyilatkoztatással méltóztatott maga kegyelmes megelégedését kijelenteni, 's a' Palotának ő Felségek lakására helyes alkalmaztatását, tsinos elrendelését, a' tisztaságot, 's a' jó rendtartást különösen megdísíteni. Ugyan ezen tekintetekre nézve a' Mélt. Grófit ő Felségének képével ékesített drága Pixissel, a' Familiának Udvari Tisztjeit hasonlóképpen drága Pixisekkel megajándékozni. — A' városi Elöljáróknak jó rendeléseit, 's az egész idő alatt megbizonyított helyes rendtartásokat melly kegyelmes megelégedéssel fogadta légyen Felséges Urunk, az által bizonyította meg, hogy T. Steinbach Pesti Bíró Urat drága brilliantos gyűrűvel személyesen megtisztelni méltóztatott.

„October 7 - dikén ő Cs. Kir. Felsége Báró Kutsera General Adjutans késerétével megszemlélni méltóztatott az ujjonnan épült Só házat, 's annak nem tsak Depositoriumait, hanem a' Hivatalbéli Cancellariát is megvizsgálni, magának a' Protocollumokat eljébe terjesztetni, 's azokból az esztendőnként való só szállításoknak mennyiségét, és módját részenként előterjesztetni, 's a' Hivatalbéli Elöljárókat mindenkkel való maga megelégedéséről bizonyossá tenni:

„Vasárnap a' Fegyveres Polgároknak Lövöldező Társasága Na. Máyerffy Ferencz, és Marinelli Elöljáró Urak által mélységes alázatossággal meghívta ő Cs. Kir. Felségét, 'és szerentsés volt olly ajánlással elbocsájtatni, hogy, ha az Országos dolgok megengednék, ő Felsége nem fogna tartózkodni a' jó Pesti Polgárok nye-

reség lövését megszemlélni. E' végből minden díszes készülétek megtétettek: de az öszve csoportozott Országos foglalatosságok az óhajtott örömben való részesülést a' Polgárságtól megtagadták.

„A' Felséges Tsászárné kegyes jóságának, leereszkedő szelédségének, és jótévő emberi szeretetének örök emlékezetére, 's elfeledhetetlen példájára valamint Budán a' kulsóvárosi iskolákat, és ispitályokat, megszemlélni méltóztatott, úgy Pesten is az Apáczák iskolájában, és a' dolgozó házon kívül megszemlélte azon Intézetet is, mellyben az Aszszonyi Egyesületnek gondviselése alatt a' gyámoltalan vakok gyógyittanak.

„Ferdinánd Korona Örökös ő Cs. Kir. Fő Herczegsége, valamint minden Katona Intézeteket, úgy egyéb közönséges Intézeteket is nagy részvétellel méltóztatott megszemlélni. Így látogatta meg Budán Sept. 30 - dikán a' Szent Gellérd hegyen lévő Csillagvizsgáló tornyot, és annak Elöljárója Pasquich Ur által mind azon jeles Intézetnek drága eszközeit, mind egyéb elrendeltetéseit megmagyaráztatta. Nem különben a' Pesti Universitáshoz tartozó minden tudományos ágakat; nevezet szerént az Orvosi kar épületében lévő Természeti Gyűjteményeket, a' Fűvész kertet, Bibliothekát, a' Fizikához tartozó Múzeumot, a' nagy palotát, és a' tanítói szobákat, 's mindenütt a' tudományok eránt való nagy figyelmetességét bizonyította meg. Midőn az Universitas épületébe érkeznek, ő Cs. Fő Herczegségét az Universitas Rectora, Fő Tiszt. Tumpacher Ur köszöntötte, és fogadta a' Professor Urakkal.

Ferencz Károly ő Cs. Fő Herczegsége is Mélt. Görög Ud. Tanácsos Urral meg látogatta Pesten Budán a' közönséges Hivatalokat, ugymint Pesten a' Felséges Cu-

riát, a' hol Mélt. Personalis Ur fogadta; a' Ns. Vármegye házát; nem különben a' Városházát, és mindenütt azon Hivataloknak tisztí Osztályait egyenként meg szemlélte. Ugy megjárta Budán a' Kir. Kamarának, és az Ország Archivumának hivatalait, 's a' felosztások rendéről, 's egymásba fogásáról éles kérdéseket tett.

(Pest). A' Nemzeti Jádzószínról.

Sept. 28. dika örökre elfelejthetetlen marad a' magyar Játékszín annalisaiban, mint a' melly napon Felsőges Apostoli Királyunk, a' ditsősségesen Uralkodó Háznak minden itt lévő Hertzégeitől, és fényes Vendégeitől késértetve, a' Játék házban, magyar köntösben kegyelmesen meg jelenni, és az egész Játékot végig várni méltóztatott. Melly érzéssel fogadták a' Hazafiak ezen nemzeti nyelvünk éránt bizonyított indúlatjokat ö Felsőgeknek, könnyű el gondolni az öröm el ragadtatás ezer „éljen!“ kiáltásokban hangzott előkbe. A' Játék előtt azon esméretes és egyenesen illy alkalmatosságokra készült nép-ének „Tartsad Isten Királyunkat“ énekeltetett, melly után a' Tatár járás adatott Kisfaludi Kisfaludy Károly Urnak: a' Tatárok Magyar Országban (Országon) nevezetű eredeti vitézi Játéka szerént. Hogy egy ilyen különös alkalmatosság javasolhatott talán némely változásokat ezen minden tekintetben igen betses munkában, azt ugyan könnyen meg engedhetjük, és által is látjuk, de hogy a' rövidítések annyira terjedjenek, hogy szinte a' Játék velejét is sértegensék, ezzel a' hivatlan alkalmaztató Ur hihető sem a' szerző Urat magát, sem pedig a' miről jót állhattunk, a' néző Községet, különösen magának le nem kötelezte, de még az olvasó publicum sem fogja talán szívesen venni tulaj-

donának illy kéméletlen felmészárlását. Ha reá esmért e' valjon Kisfaludy Ur ezen Tatárokbán a' maga értékkel telt munkájára? nehéz volna meg határozni; az bizonyos hogy nekünk még az alap Idea is meg változottnak lenni látszott, Zelmirában p. o. így a' mint most láttuk nehezen fogja valaki azon szép characteret fel találni, mellyt a' szerző olly világosan rajzolt előnkbe; — ettől valóban tsekély áldozat volt Elekről való le mondása, mint-hogy ehez vonszó indúlatja nem lévén eléggé ki fejtve, az Orangzettel lett hirtelen meg békéllés által (mivébe előre ez sem volt elég el gátolva) még a' pótolás lehetősége sintsen egészen el zárva. Ugyantsak ezen rövidítések miatt az eredetiképpen 5 Felvonások most 4 Szakaszokba szorítottak. Hogy ezen marsyásnak elő adása illyen ki elégtő lehetett sokat köszönhet ugyan mérész Apollónk a' Tárog' igyekezetének közönségesen is, de mindenek előtt Kántorné Assz. Emelka hathatós és remek segéllésének. Már a' Színlepel első felvonásával a' tökéletes mivész állott itt előttünk, a' ki semmit sem téveszt el szemei elől; a' mi fel vett személlye' tzeleányos ki egészítésére szolgálhatna, a' Szerző t. i. Emelkát az ablakhoz állítja, a' mi Emelkánk bizonyos távolságra állott a' nyílt ablaktól 's ez által mind mozdúlatinak több szabadságot, mind pedig állásának kellemetesebb helyhezte-tést szerzett, annyira terjed ki figyelme még az egyébberánt tsekélyeknek látszó könyülményekre is. Játékaról mit lehetné még emlékeztetni, midőn már a' köz ítélet 's remeket talált benne, és valóban ha valahol, itt bizonyosan telyes hitelt érdemel a' vox populi. Kántorné mellett vagy mivészeknek kell lenni a' többi játzóknak is, vagy kéntelenek fel hagyni azon remónységgel, hogy igyekezetek

méltóképpen meg esmértesen, például szolgálhatnak, a máj észrevételeink: Bebék első megjelenését szemrehányással kezdi, és ezen Emelkának szájából a meg illetődvé „kedves Atyám!” a zonnal durvának helyegezi a játék Hérosát ha elégtelen arra, hogy azon két szóban foglalt nagy érzésnek meg felelő mély indulatot gerjeszthessen ellenére a nézőkben; — bár mi felséges character-t igyekszik is a szerző Himfijével képeztetni, csak a Szádváron játszó jelenésének remek volta mentheti ezt meg attól hogy ne úgy álljon előttünk mint egy mindennapi gyáva, mihelyt Emelka szív repesz-tő fájdalommal fakad ezen vádra: „Elek! Elek soha sem szeretted!” Midon pedig azon fogadást sürgeti az atya: hogy életét kémelleni fogja, ezen egy szóban „fogadom” ki meríti a Játékszini tökéletesedés egész lehetőségét; egy szóval minden hangja, minden mozdulatja világosan bizonyítja hogy ő a Játékszini tiszosodás felsőbb poltzaira emelkedett légyen. Balogné Assz. (Zelmira) a mennyire el szabott rollja engedte közönségesen ki elégitett és a nyert helybehagyást meg is érdemlette, neki bizonyosan legkisebb része tulajdonithatik azon hibának, hogy játékában az öszvehangzás hijjánossága olly igen kitező volt. Horváth Ur Bébék Sigmondot személyeségének legfinomabb vonásaiban is ditséretesen találta, örömmel láttuk fokép az első felvonásokban azon szembetünő igyekezetét hogy a Szerző által ki jelelt characternek határit által ne hágja, és ha a játék vége felé habozott is igyekezetében az a rövi-

dító Ur érdeme lehet. Köszeghy Ur (Himfi Elek) minden tekintetben meg felelt várakozásunknak, bár tsak szüntelen declamálása által a természetől annyira el ne távozna! — Kajuk személyében inkább lehetett volna egy legénykedő Osz-tály Vezetőt, mintsem Magyar Ország meghódítáját, és a nagy Dschingis-kán unokáját (Báturt) gyanítani. If. Nagy Ur az Öreg Várnagyot helyesen talált vonásokkal állította elonkbe, egész alkalmaztatása ma azt bizonyította, hogy a Játékszinen nem járatlan. Tóth Ur (Orangzeb) minden bizonynyal még tsak kezdő, mert hangjával még éppen nem bír, de ha kezdő, bizonyosan sokat ígér. Komlósy Ur (Kobuth) jelesen vitte fel vett személyét, hihetőképpen érezte mennyi fekszik ezen rollja helyes találásán, olly látszik azon kevések számából való, a kik minden helyheztetésben hamar fel találják magokat, és abban még bizonyos könnyüséggel is forgódnak, ennél fogva teendő előmenetele kéttiséges nem lehet. Murányi Ur az igaz mivészhez olly igen illő serénységből Batu tsekély szemé-lyét válalta magára, és bizonyossá tesszik arról hogy érdeme bár mi tündöklő rollban sem lehetett volna ki tetszőbb. Könnyü volna Játszóinknak az illy alkalmaztossággal meg győződni arról, hogy a roll értékét és betsit nem az árkusok száma határozza, hanem tsupán tsak a Ját-zónak azon alkalmaztatása mellynél fogva az eleibe rajzolt határokat méltókép- ren ki bírja tölteni. — Szilágyi Ur (Orbán) ditséretet érdemel, kis rollja kö- rében elég ügyesen zászlóskodott.

Redaktor: Pánczél Dániel; nyomtatta Nemes Stöckholzer Hirschfeld Felix.

(Ober-Passauer - Hof Nro. 396.)